

LANTBRUK

14 SEPTEMBER

Oroliga vattenkraftsägare väntar på besked

Ägarna till småskaliga vattenkraftverk vill veta om deras verksamhet är samhällsnyttig. Det spelar en avgörande roll inför den nationella miljöprövning som stundar.

Generator från vattenkraftverk i Harmångerån.

FOTO: GÖRAN BERGLUND

I början av juli utgick ett antal uppdrag från regeringskansliet med adress Havs- och vattenmyndigheten, Hav. Regeringen vill bland annat att Hav ser över föreskrifterna för hur klassning av kraftigt modifierade vatten, KMV, ska gå till.

Enligt vattenkraftsbranschen spelar möjligheten till KMV-klassning en nyckelroll för om verksamhetsutövarna ekonomiskt ska klara av att miljöanpassa sina anläggningar. Då blir kraven på åtgärder inte lika hårda.

Behövs exakta instruktioner

Branschen vill också att partierna bakom energiöverenskommelsen tydligare ska definiera vilka verksamheter som betraktas som samhällsnyttiga eftersom det är en förutsättning för att KMV-klassas.

– Utan exakta instruktioner kommer ingen myndighet att göra något annorlunda. Så har det varit historiskt, säger Johan Hillström, ordförande i Västsvensk vattenkraftsförening.

Johan Hillström, ordförande i Västsvensk Vattenkraftsförening. FOTO: GÖRAN BERGLUND

Regeringen ska fastställa planen

Den 1 oktober ska Hav presentera sitt förslag till hur den nationella planen för miljöanpassning av vattenkraften, även kallad Nappen, ska genomföras. Planen fastställs senare av regeringen.

I ett brev till berörda riksdagsledamöter betonar Västsvensk vattenkraftsförening vikten av det i Nappen uttryckligen framgår att småskalig vattenkraft är samhällsnyttig verksamhet.

Fakta: Nationella planen

- Cirka 1 800 vattenkraftverk och 600 regleringsdammar har beviljats att ingå i den nationella planen. De kommer därmed att kunna drivas vidare i väntan på att miljöprövning sker i det aktuella avrinningsområdet.
- Genom att finnas med i Nappen har vattenkraftsägaren möjlighet att få bidrag ur den nationella fonden, finansierad av de stora kraftbolagen, på 85 procent av kostnaderna.
- Prövningen kommer att starta tidigast 2021 och det beräknas ta minst 20 år innan alla anläggningar har miljöprövats.

Politiskt accepterat riktvärde

– I annat fall kommer det att leda till mängder av utrivna kraftverk och åtföljande personliga tragedier, menar Johan Hillström [vars familj själv drabbats](#).

Hav har satt ett riktvärde för miljöanpassningen av vattenkraften på runt 1,5 TWh i minskad energiproduktion. Det är också en politiskt accepterad nivå.

Fler KMV-klassningar?

– Med den nya lagstiftningen kommer vi att få fler KMV-klassade vatten, det är min övertygelse. Det gäller till exempel fördämningar. Samtidigt räcker inte enbart förekomsten av ett kraftverk för att karaktären i vattenförekomsten ska ändras i den grad att den kvalificerar som KMV, säger Johan Kling, verksamhetsstrateg på Hav.

Johan Kling är verksamhetsstrateg på Havs- och vattenmyndigheten. FOTO: PRESSBILD

Vattenmyndigheterna på länsstyrelserna har tidigare föreslagit utrymme för ett bortfall på 6 TWh, något som nu har reviderats. Men samtidigt har fortfarande bara 658 av landets cirka 27 000 vattenförekomster klassats som KMV.

Mindre stränga krav

– För små kraftverk kan det i stället bli aktuellt med mindre stränga miljökrav med hänvisning till att de annars får orimliga kostnader. Hur det ska beräknas utreds för närvarande av Hav, säger Annika Ekvall, chef för Västerhavets vattenvårdsdistrikt.

Annika Ekvall menar att KMV i första hand kan bli aktuellt även för småskaliga vattenkraftverk när dämningssområdet påverkar en stor del av vattenförekomsten.

”Ska” i stället för ”kan”

Johan Kling menar att den stora skillnaden mot tidigare är att regeringen nu fastslagit att KMV ska tillämpas om förutsättningarna är uppfyllda, inte att det bara är en möjlighet. Dessutom kan kulturmiljö och rekreation vägas in vid bedömningen.

Hav har också fått i uppdrag att redovisa hur andra EU-länder tillämpar KMV-klassningen.

Inget mål att riva ut

Definitionen av samhällsnyttig verksamhet berör inte bara vattenkraft utan även hamnar och markavvattning från i första hand jordbruket.

– Vår målbild är att inte att vattenkraftverk ska rivas ut såvida det inte finns särskilda skäl. Lagstiftningen syftar till att ge vattenkraftverken moderna miljövillkor, säger Johan Kling.

Göran Berglund

010-184 42 83

goran.berglund@landlantbruk.se